

Vrijstelling OVB bij bedrijfsopvolging: it's all in the family

15 augustus 2010

De wet kent een vrijstelling voor de overdrachtsbelasting bij de levering van vastgoed in het kader van een bedrijfsoverdracht. Die vrijstelling is beperkt tot de familiesfeer: de bedrijfsopvolger moet behoren tot de in de wet aangewezen naaste familie van de overdrager, én hij moet de overgenomen onderneming in haar geheel – al dan niet in fasen – voortzetten. Die laatste voorwaarde wil nog wel eens voor problemen zorgen bij de overdracht van een onderneming die in firmaverband met derden wordt gedreven.

John Stram trad op 1 januari 2000 toe tot de firma tussen zijn vader Piet Stram en Reinder Biks. Gedrieën dreven zij een handelsonderneming in de firma; ieder van de vennoten had recht op 1/3 van de winst. In december 2006 trad Piet Stram uit de firma: hij had de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Stram senior droeg zijn firma-aandeel over aan de twee andere vennoten, ieder voor de helft. Als onderdeel van die bedrijfsoverdracht droeg senior ook de juridische eigendom van het bedrijfspand over aan de twee overblijvende vennoten, ieder voor de helft. De levering daarvan vond notarieel plaats op 27 december 2007. Stram junior deed daarbij een beroep op de vrijstelling voor de overdrachtsbelasting bij bedrijfsopvolging in de familiesfeer: over zijn helft van het bedrijfspand werd geen overdrachtsbelasting afgedragen.

Toen de inspecteur dat constateerde, reageerde hij met het opleggen van een naheffingsaanslag. Volgens de inspecteur was niet voldaan aan de voorwaarden voor toepassing van de vrijstelling. De overgedragen onderneming – het firma-aandeel van senior – was maar voor de helft voortgezet door Stram junior; een derde, niet familielid, had de andere helft voortgezet, en daarom was de vrijstelling niet van toepassing.

Rechtbank Arnhem was het eens met de inspecteur.

De vrijstelling voor de overdrachtsbelasting bij bedrijfsopvolging geldt uitsluitend in de familiesfeer: de bedrijfsopvolger moet behoren tot de in de wet aangewezen groep van familieleden. De rechtbank overwoog dat uit de wetsgeschiedenis van de vrijstelling blijkt dat de wetgever de kring van verkrijgers voor de vrijstelling niet heeft willen uitbreiden tot alle bedrijfsopvolgers. In de berechte situatie was geen sprake van een verkrijging door uitsluitend familieleden: het aandeel van senior in het bedrijfsvermogen van de firma was toebedeeld aan een kind én een derde, ieder voor de onverdeelde helft. Daarmee stond vast dat de onderneming niet in zijn geheel door een in de wet aangewezen familielid was voortgezet. De rechtbank handhaafde de naheffingsaanslag.

Commentaar

De beperking van deze vrijstelling tot de familiesfeer dateert uit een ver verleden. De wetgever heeft in de afgelopen jaren bij veel fiscale faciliteiten de beperking tot de familiesfeer geschrapt, met name bij gunstregelingen voor bedrijfsopvolging, maar bij de doorschuifregeling in de overdrachtsbelasting is dat nog niet gebeurd. Dat wordt hoog tijd!